while in another partially destroyed barrow - a part of stone circle and of flattened mound. During exploration of locality, some stray stones and humps similar to partially destroyed mounds were spotted. That allows stating that the former barrows are fully destroyed. The barrows are dated back to the 1st half of the 1st millennium.

AŽUŠILĖS PILKAPYNAS

Zenonas BAUBONIS, Vida KLIAUGAITĖ

2003 m. Ažušilės pilkapyne (A 1546) (Ignalinos r.) buvo tęsiami dar 2000 m. pradėti miško kvartalinių linijų apardytų pilkapių archeologiniai tyrimai. 2000 m. pilkapyne ištirtas vienas miško kvartalinių linijų žalojamas pilkapis, kuriame aptikta degintinių kapų liekanų. 2001 m. ištirti 2 pilkapiai, juose rasti 2 degintiniai kapai su gausiomis įkapėmis. 2002 m. tyrimų metu ištirti dar du miško kvartalinių linijų žalojami pilkapiai, kuriuose aptikta įkapių iš suardytų kapų (žr. *ATL 2000 metais,* V., 2002, p. 57; *ATL 2001 metais,* V., 2002, p. 82–84; *ATL 2002 metais,* V., 2005, p. 63–66). 2003 m. Ažušilės pilkapyne ištyrinėti dar du pilkapiai, ardomi miško kvartalinių linijų.

Pilkapio 6 sampilas buvo tik 0,45 m aukščio, jo skersmuo – 6–7 m. Pilkapio centrinė dalis stipriai nuarta atnaujinant kvartalinę liniją. Po velėna atsidengusiame armenyje tiriamo ploto centrinėje dalyje aptikta smulkių degintinių kaulų fragmentų bei radiniai iš suardyto kapo (kapų?): apdegę geležiniai pentinis kirvis, įmovinis ietigalis, vienašmenis peilis ir sagtis keturkampiu rėmeliu. Netoli šių radinių rastos dviejų žalvarinių juostinių apyrankių dalys. P perkasos krašte, taip pat suartame sluoksnyje, aptikta susilydžiusi žalvarinė grandinėlė. Armuo siekė nuo 15 iki 28 cm storio, todėl nei pilkapio sampilo, nei pagrindo nelikę – jie visiškai nuarti. Pilkapio sampilą, kuris galėjęs būti apie 5–6,5 m skersmens, supo 2 pailgi grioviai ir 4 ovalios duobės. Iš griovių ir duobių išsidėstymo galima spėti pilkapio sampilą buvus nežymiai ištęstą ŠV–PR kryptimi. Grioviai – 5,3 ir 7,4 m ilgio, 2,12 ir 2,4 m pločio. Griovių gylis siekė iki 0,7–1,11 m nuo aukščiausio pilkapio taško. 3 iš duobių buvo 2,4–2,7 m ilgio, 1,9–2 m pločio ir iki 0,78–1,32 m gylio nuo aukščiausio pilkapio taško. Ketvirtoji duobė tebuvo 0,95x0,65 m skersmens, po armeniu jos gylis buvo tik 32 cm. Vienos iš duobių tamsiame užpilde rastas sudužęs lipdytas lygiasienis kibirėlio formos puodas. Tiek grioviai, tiek duobės pjūvyje yra netaisyklingo puslankio formos, užpildyti degėsingu smėliu su šviesesniais intarpais nuo buvusio sampilo pusės.

Pilkapio 7 sampilo skersmuo – apie 10–11 m, aukštis siekė 0,5 m. Kvartalinė linija kirto sampilą tiesiai per vidurį. Dalis pilkapio sampilo nuarta. Armenyje aptikta pavienių smulkių degintinių kaulų bei juostinės apyrankės dalis. Sampilo likučiai sudarė iki 26 cm storio sluoksnį. Po sampilu aptiktas šviesiai pilko degėsingo smėlio sluoksnelis – pilkapio pagrindas, jo storis svyruoja nuo 7 iki 15 cm, vietomis iki 20 cm. Ant pilkapio pagrindo aptikta yla (?).

Pilkapio centrinėje dalyje, pagrindo pilkame smėlyje, rasti 2 vienas greta kito buvę degintiniai kapai. *Degintinio kapo 1* duobė –

ovalo formos, 1,2x0,75–0,82 m dydžio, orientuota ŠR–PV kryptimi (55°–235°). Smulkūs deginti kaulai paskleisti tolygiai visame duobės užpilde. Pjūvyje kapo duobė netaisyklingos formos, plokščiadugnė, iki 28 cm gylio, įžemyje įgilinta iki 20 cm. Kapo duobės centre, jos užpildo viršutinėje dalyje aptiktas neaiškios paskirties geležinis (apdegęs?) dirbinys. *Degintinis kapas 2* aptiktas į PR nuo pirmojo. Jo kapo duobė – stačiakampio užapvalintais kampais formos, 1x0,65 m dydžio, orientuota taip pat ŠR–PV kryptimi (50°–230°). Kapo duobė plokščiadugnė, jos gylis tesiekė 8 cm. Smulkūs kaulai pasklidę tolygiai visame užpilde. Kape įkapių neaptikta.

Pilkapio sampilą, kuris buvo mažiausiai 9–9,5 m skersmens, supo 2 grioviai. Jų ilgis – 24 ir 10 m, plotis – 1,3–3 m, pjūvyje netaisyklingo puslankio formos ir buvo iki 75–90 cm gylio nuo esamo žemės paviršiaus (arba iki 144 cm gylio, skaičiuojant nuo aukščiausio pilkapio taško). Grioviai buvo užpildyti tamsiu degėsingu smėliu, kuris giliau šviesėjo. Aptikta 13 aplink sampilą išdėstytų akmenų, dar keliolika akmenų rasta preparuojant griovius ar jų išorinėje pusėje. Akmenų vidutinis skersmuo – apie 18–20 cm.

Pagal sandarą, formą bei radinius pilkapiai datuojami viduriniojo geležies amžiaus pabaiga (?)–vėlyvuoju geležies amžiumi.

AŽUŠILĖ BARROW CEMETERY

In 2003 in the barrow cemetery of Ažušilė 2 barrows destroyed by quarter line were investigated. Barrow 6 was oblong, with a mound sized 5x6.5 m, from yellow sand. 2 ditches and 4 oval pits surrounded it. No graves were found, as they were destroyed. In the ploughed layer the burial items from destroyed graves were collected. They were the following: charred socketed spearhead, knife, axe, buckle, parts of bracelets, molten chainlet. In the northern pit of this barrow a broken pot of handmade ceramics was found. Barrow 7 had a sand mound sized 9x9.5 m and surrounded by two ditches and edged by single stones. In the barrow, 2 cremations were unearthed. In the ploughed layer a fragment of bronze bracelet was found. It might have belonged to one of graves. On the turf of barrow an iron awl (?) was found.

By structure, shape and findings, the barrows are datable from the end (?) of the Middle-Late Iron Age.

SKERSABALĖS PILKAPYNAS

Ugnius BUDVYDAS

2003 m. Skersabalės pilkapyno (A1179) (Trakų r., Trakų apyl.) PR pakraštyje TIM ištyrė du spėjamus pilkapius. Pilkapynas yra apie 0,2 km į P nuo plento Trakai–Aukštadvaris, apie 6–7 km į V nuo Trakų, prie kaimo keliuko, vedančio į Skersabalių kaimą. Pilkapiai rasti 1984 m. MMT žvalgomosios ekspedicijos metu, nustatyta paminklo saugojimo teritorija, apimanti 7 pilkapius (19 pav.). 1991 m. TIM (vad. G. Abaravičius) ištyrė vieną labiausiai suardytų pilkapių. Tuomet rastas V a. pabaiga datuojamas degintinis kapas (žr. *ATL 1990 ir 1991 metais*, V., 1992, d. 1, p. 69).

2000 m. rudenį šio straipsnio autorius dar kartą aplankė pilkapyną ir sudarė tikslesnį jo situacijos planą (20 pav.). Tuomet rasti 4 spė-